

PSZENŹYTO JARE

Uwagi ogólne i omówienie wyników

W roku 2022 zarejestrowano kolejną odmianę – Toristo, Obecnie Krajowy rejestr pszenżyta jarego liczy 15 odmian; wszystkie polskiej hodowli. Doświadczenia z pszenżytem jarym prowadzone są na dwóch poziomach agrotechniki – przeciętnym (a1) i wysokim (a2). Wysoki poziom agrotechniki, w odróżnieniu od innych gatunków, obejmuje tylko dwa zabiegi fungicydowe, połączone ze stosowaniem dolistnych preparatów wieloskładnikowych. Nie stosuje się natomiast regulatorów wzrostu (brak zarejestrowanych środków), a nawożenie azotowe jest jednakowe na obu poziomach agrotechniki. W sezonie 2022 w badaniach w województwie mazowieckim brało udział 7 odmian. Doświadczenia prowadzone były w następujących jednostkach :

- Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Seroczynie
- Zakład Doświadczalny Oceny Odmian w Kawęczynie (pole na terenie IHAR Radzików)
- DANKO Hodowla Roślin ZHR O/ Laski

Miniony sezon wegetacyjny był mniej korzystny dla pszenżyta jarego. Wysokie plony uzyskano w Laskach. Znacznie słabiej pszenżyto plonowało w Seroczynie. Najlepiej plonującymi odmianami były: Santos i Toristo, najniżej Odys. Wystąpiło nieznaczne porażenie przez choroby septoriozę i mączniaka prawdziwego liści.

Tabela 1. PSZENŹYTO JARE. Odmiany badane. Rok zbioru 2022

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego Rejestru Odmian w Polsce	Adres jednostki zachowującej odmianę, a w przypadku odmiany zagranicznej – pełnomocnika w Polsce
1	2	3	4
1	MAMUT*	2016	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
2	ODYS*	2019	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL-99-307 Strzelce
3	SANTOS*	2019	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
4	GUCIO*	2020	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL-99-307 Strzelce
5	IMPETUS*	2020	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
6	IMPETUS*	2020	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
7	TORISTO*	2022	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL-99-307 Strzelce

„* ”-odmiana chroniona krajowym wyłącznym prawem hodowcy

Tabela 2. PSZENŻYTO JARE. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2022

Miejscowość	SDOO Seroczyn	ZDOO Kawęczyn Pole Radzików	DANKO HR ZHR O/LASKI
Powiat	siedlecki	warszawski zachodni	grójecki
Kompleks rolniczej przydatności gleby	4	4	4
Klasa bonitacyjna gleby	III b	III	III b
PH gleby w KCI	5,7	4,9	6,4
Przedplon	Gorzycza biała		Rzepak ozimy
Data siewu	23.03	23.03	22,03
Obsada nasion(<i>szt./m²</i>)	450	450	450
Data zbioru	08.08	10.08	04.08
Nawożenie mineralne			
N na poziomie a ₁ (<i>kg/ha</i>)	98	89	115
N na poziomie a ₂ (<i>kg/ha</i>)	98	89	155
P ₂ O ₅ (<i>kg/ha</i>)	60	30	112,5
K ₂ O (<i>kg/ha</i>)	90	45	75
Nawożenie dolistne preparatami wieloskładnikowymi na poziomie a ₂ (<i>l/ha</i>)	Insol 3 – 1,0 l Insol 3 – 1,0 l	Insol 3 – 1,0 l Insol 3 – 1,0 l	-
Środki ochrony roślin			
Zaprawa nasienna(<i>nazwa</i>)	Gizmo 060 FS	Gizmo 060 FS	Gizmo 060 FS
Herbicyd (<i>nazwa, dawka/ha</i>)	Chwastox Turbo 340 SL – 2,0 l	Mustang Forte 195 SE – 0,8 l	Biathlon 4D – 0,07 kg + Dash HC – 1 l
Insektycyd (<i>nazwa, dawka/ha</i>)	2 x Cyperkil Max 500 EC- 0,05 l	Cyperkil Max 500 EC- 0,05 l	Decis Mega 50 EW -0,125 l
Tylko poziom a₂			
Fungicyd pierwszy zabieg (<i>nazwa, dawka/ha</i>)	Amistar 250 SC -0,8 l	Duett Star 334 SE -1,0 l	Fandango 200 EC -1 kg
Fungicyd drugi zabieg (<i>nazwa, dawka/ha</i>)	Soligor 425 EC - 1,0 l	Soligor 425 EC - 0,8 l	Soligor 425 EC - 0,8 l

Tabela 3. PSZENŻYTO JARE . Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru: 2022

Lp.	Cecha	Seroczyn		Kawęczyn		Laski	
		a ₁	a ₂	a ₁	a ₂	a ₁	a ₂
1	Termin kłoszenia (<i>dzień, m-c</i>)	03.06	05.06	07.06	08.06	04.06	04.06
2	Termin dojrzałości woskowej (<i>dzień, m-c</i>)	11.07	11.07	23.07	25.07	18.07	18.07
3	Wysokość roślin (<i>cm</i>)	93,1	96,0	98,7	101,1	108,6	104,1
4	Wyleganie roślin w fazie dojrzałości mleczone	9,0	9,0	9,0	9,0	8,8	8,9
5	Wyleganie roślin przed zbiorem (<i>skala 9°</i>)	9,0	9,0	8,4	8,0	8,8	8,9
Porażenie przez choroby (<i>skala 9°</i>)							
6	Mączniak prawdziwy	8,7	-	8,3	-	9,0	-
7	Rdza brunatna	9,0	-	8,6	-	9,0	-
8	Septorioza liści	8,3	-	4,4	-	9,0	-
9	Brunatna plamistość liści	9,0	-	8,1	-	9,0	-
10	Septorioza plew	9,0	-	8,4	-	9,0	-
11	Fuzarioza kłosów	9,0	-	8,6	-	9,0	-
12	Masa tysiąca ziaren (<i>g</i>)	43,0	43,0	41,5	42,7	43,8	42,3
13	Wilgotność ziarna podczas zbioru (%)	12,9	13,0	15,0	14,8	11,7	12,4
14	Plon ziarna (<i>dt z ha</i>)	48,8	49,3	48,3	53,6	83,8	89,9

Wyniki średnie ze wszystkich badanych odmian ,Skala 9° : 9 – oznacza stan najkorzystniejszy, 1 – oznacza stan najmniej korzystny

Tabela 4. PSZENŹYTO JARE. Plon ziarna odmian w miejscowościach (% wzorca). Rok zbioru: 2022

Lp.	Odmiana	Poziom a ₁			Poziom a ₂		
		Seroczyn	Kawęczyn	Laski	Seroczyn	Kawęczyn	Laski
Wzorzec, dt z ha		48,8	48,3	83,8	49,3	53,6	89,9
1	Mamut	93	108	103	102	97	98
2	Odys	90	96	87	81	91	92
3	Santos	105	108	112	110	111	111
4	Gucio	109	96	102	109	99	99
5	Impetus	99	89	100	105	83	102
6	Kompan	95	96	95	93	106	93
7	Toristo	110	107	102	101	113	105

Wzorzec: wszystkie badane odmiany

Tabela 5. PSZENŹYTO JARE. Plon ziarna odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2022, 2021, 2020.

Lp.	Odmiana	Poziom a ₁					Poziom a ₂				
		2022	2021	2020	2021-2022	2020-2022	2022	2021	2020	2021-2022	2020-2022
Wzorzec, dt z ha		60,3	59,2	65,9	59,7	61,8	64,3	67,5	73,8	65,9	68,5
1	Mamut	101	99	116	100	106	99	98	114	98	104
2	Odys	90	96	98	93	95	89	94	102	91	95
3	Santos	109	107	98	108	104	111	109	97	110	105
4	Gucio	102	104	92	103	99	102	100	88	101	96
5	Impetus	97	105	103	101	102	97	103	105	100	102
6	Kompan	95	95	-	95		96	97	-	97	-
7	Toristo	105	-	-	-	-	106	-	-	-	-
Liczba dośw.		3	3	3	6	9	3	3	3	6	9

Wzorzec: wszystkie badane odmiany

Tabela 6. PSZENŹYTO JARE. Porażenie odmian przez ważniejsze choroby na przeciętnym poziomie agrotechniki-a₁ (odchylenia od wzorca).Lata zbioru: 2022, 2020-2022.

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Rdza żółta		Rdza brunatna		Septorioza liści		Mączniak prawdziwy	
			2022	2020-2022*	2022	2020-2022	2022	2020-2022	2022	2020-2022
Wzorzec (skala 9⁰)			9,0	8,5	7,7	8,3	7,9	7,8	8,7	8,1
1	Mamut	3	Nie wystąpiło*	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3
2	Odys	3		0,3	0,1	-0,1	0,1	0,0	0,0	-0,2
3	Santos	3		-0,1	0,1	0,2	-0,1	0,1	-0,5	-0,2
4	Gucio	3		-0,1	0,1	0,2	-0,2	-0,2	0,2	0,3
5	Impetus	3		-0,2	-0,2	-0,4	0,1	0,1	0,0	0,0
6	Kompan	2		-	0,0	-	-0,2	-	0,0	-
7	Toristo	1		-	0,0	-	0,3	-	0,0	-
Liczba doświadczeń			3	6	3	4	3	5	3	6

Wzorzec: wszystkie badane odmiany. „*” - W latach 2020 i 2022 nie odnotowano porażenia rdzą żółtą.

**Tabela 7. PSZENŹYTO JARE. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian.
Lata zbioru 2021, 2019-2021**

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Wyleganie (skala 9 ⁰)				Wysokość roślin (cm)		Masa 1000 ziaren (g)	
			w fazie dojrzałości mleczej		przed zbiorem		2022	2020-2022	2022	2020-2022
			2022	2020-2022	2022	2020-2022				
Poziom agrotechniki a₁										
Wzorzec			8,9	7,1	8,7	7,5	100,1	102,0	42,8	42,7
1	Mamut	3	0,1	1,1	0,1	0,8	-1,6	-1,5	-0,3	-1,3
2	Odys	3	-0,1	-0,3	-0,1	-0,2	-4,9	2,0	-1,6	1,0
3	Santos	3	0,1	0,1	-0,2	-0,6	6,9	4,9	2,7	3,6
4	Gucio	3	0,1	0,1	0,1	-0,2	-8,3	-8,1	1,4	-0,7
5	Impetus	3	0,1	0,1	0,3	0,9	-6,0	-5,5	-4,0	-1,7
6	Kompan	2	-0,1	-	0,1	-	-1,0	-	-1,5	-
7	Toristo	1	-0,1	-	-0,2	-	5,0	-	3,3	-
Poziom agrotechniki a₂										
Wzorzec			9,0	6,9	8,6	7,4	100,4	102,5	42,7	42,1
1	Mamut	3	0,0	1,2	0,0	0,7	0,6	-1,1	0,7	-1,1
2	Odys	3	-0,1	-0,1	-0,3	-0,1	3,4	3,4	-0,3	0,3
3	Santos	3	0,0	-1,0	-0,5	-0,6	6,2	6,2	2,0	3,2
4	Gucio	3	0,0	-1,0	0,4	-0,3	-10,6	-10,6	-1,0	-1,6
5	Impetus	3	0,0	1,1	0,4	0,7	-6,3	-6,3	-4,5	-1,4
6	Kompan	2	0,0	-	0,0	-	-0,9	-	-0,8	-
7	Toristo	1	0,0	-	0,0	-	7,6	-	3,9	-
Liczba doświadczeń			3	9	3	9	3	9	3	9

Wzorzec: wszystkie badane odmiany

**PSZENŹYTO JARE
CHARAKTERYSTYKA ODMIAN BADANYCH
I ZAREJESTROWANYCH W ROKU 2021
(sporządzona na podstawie listy opisowej odmian)**

- TORISTO** - Odmiana pastewna. Plon ziarna średni. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na rdzę brunatną, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozę liści i septoriozę plew – średnia, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego i rynchosporiozę – dość mała. Rośliny dość wysokie, o małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren przeciętna, gęstość ziarna w stanie zsypanym mała. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka mała do bardzo małej. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.